

Nr 26.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under tjänstgöring i civilförsvaret.

Genom en den 5 mars 1954 dagtecknad proposition, nr 138, vilken hänvisats till lagutskott och behandlats av andra lagutskottet, har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över socialärenden, föreslagit riksdagen att antaga vid propositionen fogat förslag till förordning om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under tjänstgöring i civilförsvaret.

I fråga om propositionens huvudsakliga innehåll må här anmärkas följande.

Genom propositionen nr 60 till innevarande års riksdag har framlagts förslag till lag om yrkesskadeförsäkring, avsedd att fr. o. m. den 1 januari 1955 avlösa bl. a. 1916 års lag om försäkring för olycksfall i arbete och 1929 års lag om försäkring för vissa yrkessjukdomar. Till den nuvarande lagstiftningen är anknutna särskilda ersättningsbestämmelser avseende fall, då någon ådrager sig kroppsskada under tjänstgöring i civilförsvaret, liksom också vissa motsvarande regler avseende verksamhet vid brandsläckning m. m.

I förevarande proposition föreslås nu, att förordningen den 28 juni 1941 (nr 595) om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under tjänstgöring i civilförsvaret, från och med den 1 januari 1955 skall ersättas av en ny motsvarande förordning, utformad i anslutning till den genom propositionen nr 60 föreslagna nya yrkesskadeförsäkringslagen.

Kungl. Maj:t förutsättes skola i anslutning till den nya förordningen utfärda nya bestämmelser om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under verksamhet vid brandsläckning m. m.

Det vid propositionen fogade författningsförslaget är av följande lydelse.

Förslag
till
Förordning
om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under tjänstgöring i
civildförsvaret.

Härigenom förordnas som följer.

1 §.

Drabbas någon å tid, då riket icke befinner sig i krig, under tjänstgöring i civildförsvaret, däri inbegripet utbildning eller övning för dylik tjänstgöring, av skada till följd av olycksfall eller inverkan, som avses i 6 § lagen om yrkesskadeförsäkring, utgår ersättning av statsmedel enligt vad nedan sägs. Såsom tjänstgöring i civildförsvaret anses även inställelse för inskrivning i civildförsvaret.

Med skada avses kroppsskada ävensom skada å konstgjord lem eller därmed jämförlig anordning, som är i bruk för sitt ändamål.

Till olycksfall, som avses i första stycket, hänföres jämväl olycksfall vid färd till eller från platsen för tjänstgöringen, såframt färden föranledes av och står i nära samband med tjänstgöringen.

2 §.

Där ej annat följer av vad nedan stadgas utgår ersättning enligt denna förordning med belopp, som skulle hava utgivits jämlikt lagen om yrkesskadeförsäkring, såframt skadan omfattats av den obligatoriska yrkesskadeförsäkringen; och skola i övrigt bestämmelserna i nämnda lag rörande obligatorisk försäkring i tillämpliga delar lända till efter rättelse.

3 §.

Ersättning enligt denna förordning bestämmes av riks försäkringsanstalten, i den mån ej jämlikt 16 § lagen om yrkesskadeförsäkring beslutanderätten tillkommer försäkringsrådet.

4 §.

Ersättning till den skadade utgår från och med den dag skadan inträffade och bestämmes, jämväl såvitt angår tiden före utgången av den i 11 § lagen om yrkesskadeförsäkring omförmälda samordningstiden, enligt de grunder, som jämlikt sagda lag skola tillämpas vid bestämmande av ersättning för tiden därefter. Sjukpenning utgives dock ej för den dag skadan inträffade; och för de två därpå följande dagarna utgår sjukpenning

endast under förutsättning, att skadan under dag därefter medför förlust av arbetsförmågan eller nedsättning av densamma med minst hälften.

5 §.

Är den skadade berättigad att av statsmedel erhålla avlöning, pension eller annan i denna förordning ej avsedd ersättning, som helt eller delvis utgör understöd på grund av skadan, eller skall sådant understöd utgå från kassa eller pensionsinrättning, som understödes av statsmedel, skall i fråga om avdrag från ersättningen enligt denna förordning i tillämpliga delar gälla vad i 25 § lagen om yrkesskadeförsäkring stadgas angående avdrag för understöd, som utgives eller bekostas av arbetsgivare.

Ersättningstagare är skyldig att underkasta sig de bestämmelser rörande avdrag å tillerkänd ersättning, som må föreskrivas för fall att motsvarande ersättning utgår på grund av den skadades anställning i kommunal eller enskild tjänst.

6 §.

Ersättning enligt denna förordning utgår ej i anledning av skada, för vilken den skadade är obligatoriskt försäkrad enligt lagen om yrkesskadeförsäkring.

7 §.

Civildörrschef, som genom underrättelse från den skadade eller eljest erhållit kännedom om skada, som medför eller skäligen kan antagas medföra rätt till ersättning enligt denna förordning, skall ofördröjligen anmäla skadan till riksförsäkringsanstalten.

8 §.

Beträffande försäkringsrådets behandling av ärende rörande ersättning enligt denna förordning skola bestämmelserna i 6 § lagen om försäkringsrådet äga motsvarande tillämpning.

9 §.

De närmare föreskrifter, som finnas erforderliga för tillämpningen av denna förordning, meddelas av Konungen eller av myndighet, som Konungen bestämmer.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1955 men äger icke tillämpning i fråga om skada, som inträffat dessförinnan, och ej heller i fråga om sådan i 6 § första stycket b) eller c) eller tredje stycket lagen om yrkesskadeförsäkring avsedd skada, som yppats senare, därest den skadade icke efter förordningens ikraftträdande varit utsatt för inverkan av den art, som orsakat skadan.

Genom denna förordning upphäves förordningen den 28 juni 1941 (nr 595) om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under tjänstgöring i civilförsvaret.

Äldre bestämmelser skola alltjämt äga tillämpning å sådant ersättningsanspråk på grund av olycksfall eller sjukdom, som ej till följd av vad i första stycket sägs skall bedömas enligt den nya förordningen.

Beträffande de skäl, som i propositionen anförts till stöd för förslaget, får utskottet, i den mån redogörelse därför ej lämnas här nedan, hänvisa till propositionen.

Departementschefen.

Föredragande departementschefen, statsrådet Sträng, anför i propositionen bl. a. följande.

Försäkringsskyddet enligt 1916 års lag om försäkring för olycksfall i arbete och 1929 års lag om försäkring för vissa yrkessjukdomar gäller — om bortses från eleverna vid vissa yrkesutbildningsanstalter — endast dem som mot avlöning eller för vinnande av yrkesutbildning utan avlöning användes till arbete för annans räkning. Dessa lagar gäller däremot inte när någon skadas under det att han fullgör den medborgerliga förpliktelse, som åligger honom enligt civilförsvarlagen eller brandlagen. Särskilda bestämmelser om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under civilförvarstjänst eller deltagande i brandsläckning, har därför ansetts böra utfärdas. Bestämmelserna är upptagna i förordningen den 28 juni 1941 (nr 595) om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under tjänstgöring i civilförsvaret, samt i kungörelsen den 30 juni 1947 (nr 344) om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under verksamhet vid brandsläckning m. m. Ersättning som utgår enligt dessa författningar bestämmes i princip enligt föreskrifterna i olycksfalls- eller yrkessjukdomsförsäkringslagen.

I propositionen nr 60 till innevarande års riksdag har föreslagits, att olycksfalls- och yrkessjukdomsförsäkringslagarna fr. o. m. den 1 januari 1955 skall ersättas av en lag om yrkesskadeförsäkring. Även enligt denna lag skall den obligatoriska försäkringen avse arbetstagarna jämte vissa yrkesutbildningselever, varför det också i fortsättningen föreligger behov av särskilda ersättningsbestämmelser avseende dem som skadas under civilförvarstjänstgöring eller brandsläckning.

I fortsättningen lämnar departementschefen en redogörelse för den samordning, som i propositionen nr 60 föreslås mellan yrkesskadeförsäkringen och den allmänna sjukförsäkringen, och anför i detta sammanhang bl. a. följande.

En anpassning av de nuvarande bestämmelserna i författningarna om ersättning vid kroppsskada under fullgörande av civilförsvarstjänst eller deltagande i brandsläckning synes böra i princip ske så, att ersättning föreskrives skola utgå med samma belopp, som skulle ha utgått enligt yrkesskadeförsäkringslagen såframt skadan omfattats av den obligatoriska yrkesskadeförsäkringen. Denna ersättning torde böra utgå redan från skadedagen, alltså även under den i yrkesskadeförsäkringslagen avsedda samordningstiden. Härigenom bibehålles på detta område nu gällande system. Jag vill erinra om att chefen för försvarsdepartementet tidigare denna dag i fråga om dem som skadas under militärtjänstgöring intagit samma ståndpunkt i förevarande hänseende.

Beträffande viss föreslagen utvidgning av skyddet för civilförsvarspiktig anför departementschefen:

Den nuvarande ersättningsförordningen angående civilförsvaret gäller endast under tjänstgöring i civilförsvaret, vari enligt uttryckligt stadgande inbegripes utbildning eller övning för sådan tjänstgöring, samt vid färd till eller från tjänstgöringen. Civilförsvarsstyrelsen har emellertid hemställt, att ersättning måtte utgivas även för olycksfallsskador och yrkessjukdomar, som civilförsvarspiktig ådrager sig i samband med inskrivning i civilförsvaret. Riksförsäkringsanstalten har tillstyrkt framställningen och för egen del har jag ingenting att invända mot denna utvidgning.

Vidare anför departementschefen bl. a.:

I 2 § av den nuvarande förordningen stadgas skyldighet för den skadade att underkasta sig viss läkarvård. En motsvarande bestämmelse återfinnes i 20 § av den gällande olycksfallsförsäkringslagen. I förslaget till lag om yrkesskadeförsäkring har emellertid inte upptagits någon bestämmelse i detta hänseende, enär frågan ansetts vara reglerad genom stadgandet i 28 § andra stycket, enligt vilket ersättning må nedsättas, om den skadade utan giltig anledning vägrar att rätta sig efter föreskrift, som meddelats i syfte att förkorta sjukdomstiden eller eljest lindra menliga följder av skadan. Med hänsyn till att sistnämnda stadgande blir tillämpligt även å ersättning enligt nu ifrågavarande förordning, har det nuvarande stadgandet i 2 § inte överförts till denna.

Statsverkets kostnader för ersättning i anledning av de nuvarande bestämmelserna om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under tjänstgöring i civilförsvaret eller under verksamhet vid brandsläckning, bestrides, liksom kostnaderna i anledning av ett flertal andra försäkrings- och ersättningsförfattningar, av det i riksstaten under femte huvudtiteln upptagna anslaget Statsverket åliggande, av andra medel ej utgående ersättningar i anledning av olycksfall i arbete m. m. I årets statsverksproposition (femte huvudtiteln, punkt 82) har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen

att, i avvaktan på särskild proposition i ämnet, under ifrågavarande punkt för budgetåret 1954/55 beräkna ett förslagsanslag av 3,5 milj. kr. Enligt riksförsäkringsanstaltens verksamhetsberättelse för år 1952 tillerkändes under nämnda år ersättning i 80 fall, som avsåg skada under civilförsvarstjänst, och i 28 fall, som gällde skada under brandsläckning. Ersättning utbetalades under år 1952 med i runda tal 28 000 resp. 16 000 kr. De ändringar av kostnaderna, som genomförandet av vad här förut föreslagits kan medföra, kan antagas bli obetydliga. Vissa faktorer inverkar i höjande och andra i sänkande riktning.

Utskottet.

Det genom förevarande proposition framlagda förslaget innebär i huvudsak, att gällande bestämmelser om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under tjänstgöring i civilförsvaret, anpassas till den i proposition nr 60 till årets riksdag föreslagna nya lagen om yrkesskadeförsäkring.

Utskottet, som i utlåtande nr 22 tillstyrkt propositionen nr 60, har ej funnit anledning till erinran mot det föreliggande förslaget och får därför hemställa,

att riksdagen måtte bifalla förevarande proposition.

Stockholm den 13 april 1954.

På andra lagutskottets vägnar:

DAVID NORMAN.

Närvarande: se under utlåtandet nr 25.

Reservation

av herr *Magnusson* och fru *Ewerlöf*, som under åberopande av den vid utskottets utlåtande nr 22, i anledning av dels Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om yrkesskadeförsäkring m. m. dels ock i ämnet väckta motioner, under 6 § i förslaget till lag om yrkesskadeförsäkring fogade reservationen av herr *Lundgren* ansett, att utskottet bort hemställa, att 1 § i förslaget till förordning om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under tjänstgöring i civilförsvaret, måtte få följande lydelse.

1 §.

Drabbas någon — — — i civilförsvaret.

Med skada — — — sitt ändamål.

Till olycksfall, som avses i första stycket, hänföres jämväl olycksfall vid färd till eller från platsen för tjänstgöringen, såframt färden föranledes av och står i omedelbart samband med tjänstgöringen.
